

Lausunto alueidenkäyttölain luonnoksesta

KHALL 16.06.2025 § 177
298/10.03.01.01/2025

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa alueidenkäyttölain luonnoksesta 11.7.2025 mennessä. Lakiesityksen tavoitteena on uudistaa alueidenkäyttöä koskevat säännökset Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lakiluonnoksen lukujen mukaan.

Päätösehdotuksessa on Asikkalan lausunto luonnokseen.

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Kimmo Sutinen
puh. 044 778 0270, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ikola-Norrbacka Rinna

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon ympäristöministeriölle:

Luvut 5 ja 6, yleis- ja asemakaavojen sisältövaatimukset

Kaavojen sisältövaatimus koskien luonnon monimuotoisuutta tukee hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja torjua luontokatoa. Sen sijaan kaavojen toteuttamisesta annettuun lakiin on ehdotettu uusi pykälä 101 a, joka on pahasti ristiriidassa kaavatyön sisältövaatimusten kanssa. Kunta joutuisi korvausvelvolliseksi, mikäli kaavamääräys rajoittaa metsätalouden harjoittamista yli 3 000 euron edestä. Vain luonnonsuojelulain ja metsälain 10 §:n kohteet on rajattu korvausvelvollisuuden ulkopuolelle. Jo nykyinen laki kieltää rajoittamasta yleiskaavassa puiden kaatamista maa- ja metsätalousalueilla (53 § 3 mom.) toimenpiderajoituksella.

Säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden edistämiseksi on tarpeen, että luonnonsuojelualueiden ohella myös muut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa. Käytännössä useimmilla kunnilla ei tule olemaan varaa rajoittaa metsän hakkuita muualla kuin LSL:n ja metsälain 10 § mukaisissa kohteissa.

Luku 8, Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Lakiluonnos rajoittaa tuulivoimarakentamista puhtaasti etäisyyden metrimittoihin perustuvalla pykälällä. Kaikki muu kaavalla tapahtuva rakentamisen ohjaus perustuu selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Tiedyt hankkeet on jopa mahdollista kaavoittaa, vaikka niistä aiheutuu joillekin merkittävää elinympäristön heikkenemistä (50 § 3 mom). Tuulivoiman etäisyysrajan säätäminen tuo NIMBY:n lakipykäliin. Lakiluonnos sisältää jopa mahdollisuuden suostumusmenettelyyn, jossa asukas antaa kirjallisen

suostumuksen lähemmäksi sijoittamisesta. Tämä avaa mahdollisuuden vääränlaiseen vaikuttamiseen puolin ja toisin. Se myös korostaa sitä tosiasiaa, että etäisyysvaatimuksella ei ole mitään tekemistä haitallisten vaikutusten kanssa. Kaavaa laadittaessa suostumusta ei voi antaa mistään muista laissa säädetyistä sisältövaatimuksista, esim. ulkomelutason ohjearvoista. Tuulivoiman etäisyys olemassa olevasta ja tulevasta asutuksesta tulisi määritellä kaavoitusprosessissa vaikutusten arvioinnin tuloksena, samalla tavalla kuin kaikki muukin rakentaminen.

Luku 11, Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan asemakaavaa laadittaessa on arvioitava kaavan todennäköisesti merkittävät vaikutukset rakentamisen kustannuksiin. Koska kustannuksia on mahdollista laskea vasta kaavaratkaisun loppuvaiheessa, tästä voi tulla ylimääräisen selvitystyön kustannusten lisäksi viivästyksiä kaavojen aikatauluihin. Toisaalta on tärkeää olla selvillä kaavan aiheuttamista kustannuksista ja kustannusten jakautumisesta, ennen kuin valtuusto päättää kaavasta. Erityisen tärkeää tämä on niissä kaavahankkeissa, jotka on laitettu vireille yksityisen edun edistämiseksi. Pykälä ei saisi muodostua rasitteeksi, jolla rakennuttajat vaativat löysempiä kaavamääräyksiä. Kunnilla pitää säilyä mahdollisuus vaatia rakentamisessa laadukasta lopputulosta, erityisesti kaupunkikuvallisesti tärkeillä alueilla.

Laki kaavojen toteuttamisesta

202 § Muun päätöksen toimeenpanokelpoisuus

Lakimuutoksen jälkeen ei enää olisi mahdollista määrätä rakentamisrajoitusta, rakennuskieltoa ja toimenpiderajoitusta voimaan, ennen kuin se on saanut lainvoiman. Rakennuskielto ja muut rajoitukset määrätään kaavan laatimista tai toteuttamista varten. Mikäli lakimuutoksella estetään näiden päätösten välitön voimaantulo, mahdollistetaan toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat suunnittelua tai estävät suunnitelman toteuttamisen. Rakennuskielto on erityisen tärkeä työkalu kaavahankkeissa, joissa on ristiriitaisia tavoitteita. Mikäli päätöstä ei voida määrätä heti voimaan, vaan pitää odottaa muutoksenhakuprosessi, kiellon ja rajoitusten alkuperäinen tavoite vesittyy.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.